

Research Article

GUIDELINES FOR DRIVING EDUCATIONAL SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOAL
OF PROVINCIAL EDUCATION OFFICE IN THE SOUTHERN
ANDAMAN PROVINCIAL CLUSTER AREA

แนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา
ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

Received: December 14, 2024

Revised: February 27, 2025

Accepted: March 6, 2025

Aunchisa Kaewchumnong^{1*} and Subin Yurarach²

อัญชิสา แก้วจันทน์^{1*} และสุบิน ยุระราช²

^{1,2}Graduate College of Management, Sripatum University

^{1,2}วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

*Corresponding Author, E-mail: Aunchisa.k@sueksa.go.th

Abstract

This research is a policy-oriented aims to study: 1) to investigate the implementation of policies and participatory management in driving the sustainable development goals (SDGs) in education of the Provincial Education Office in the Southern Andaman provincial cluster area, and 2) to propose guidelines for driving the SDGs in education in the Southern Andaman provincial cluster area. The research uses a qualitative approach, based on the concept of policy implementation and participatory management theory as the research framework. The key informants consist of a total of six individuals. Research tools include two types: 1) reports on the progress of the SDGs in education and provincial education development plans, and 2) semi-structured interview which the data analysis was performed using content analysis. The research findings are as follows: 1) Regarding the implementation of policies, it involves linking them to the objectives and strategic issues in the provincial education development plan and carrying out projects/activities to promote and support the operation of all indicators. In terms of participatory management, it provides opportunities for personnel to be part of the SDG4 driving team, working together to think, share responsibility, and engage in actions to improve education quality in an inclusive, equitable manner, while supporting lifelong learning opportunities. 2) The guidelines for driving the SDGs in education are: (1) raising awareness and assigning responsibilities; (2) establish common goals for all relevant stakeholders involved in the area; (3) integrating and

coordinating collaboration; (4) monitoring and evaluation progress for each indicator to facilitate review, adjustment, and further development; and (5) data collection and creation of a database for operations based on performance indicators.

Keywords: Sustainable Development Goals, The Southern Andaman Provincial Cluster Area, The Implementation of Policies, Participatory Management

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยเชิงนโยบาย มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน 2) นำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แนวคิดการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกรอบในการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) รายงานผลการขับเคลื่อน SDG4 และแผนพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด 2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุป ได้ดังนี้ 1) ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ด้วยการเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับเป้าประสงค์ ประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด และดำเนินโครงการ/กิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานในทุกตัวชี้วัด ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ เปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมเป็นคณะทำงานขับเคลื่อน SDG4 เพื่อร่วมคิด ร่วมรับผิดชอบ และร่วมดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างครอบคลุม เท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) แนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา คือ (1) สร้างการรับรู้และมอบหมายผู้รับผิดชอบ (2) มองเป้าหมายร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ (3) บูรณาการและประสานความร่วมมือ (4) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานรายตัวชี้วัด เพื่อนำไปสู่การทบทวน ปรับปรุง พัฒนา และ (5) จัดเก็บข้อมูลและจัดทำฐานข้อมูลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด

คำสำคัญ: เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ การบริหารแบบมีส่วนร่วม

บทนำ (Introduction)

สังคมแห่งอนาคตที่มาพร้อมกับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน หยุดความยากจน สร้างความเสมอภาค ทุกคนมีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เศรษฐกิจจะเติบโตอย่างยั่งยืน เป็นสังคมที่มีสิทธิความเท่าเทียมทางเพศ ทุกคนมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพและได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม เป็นโลกที่มีสิ่งแวดล้อมที่ดี เป้าหมายทั้งหมดนี้จะสำเร็จได้ ต้องอาศัยการร่วมด้วยช่วยกัน (SDGs Thailand, 2564) โดยวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน พ.ศ.2573 ได้รับการยอมรับจากทุกประเทศสมาชิกของสหประชาชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2558 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS (SDGs) ประกอบด้วย 17 เป้าหมาย ที่เป็นการเรียกร้องอย่างเร่งด่วนให้มีการดำเนินการจากทุกประเทศ ทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนาจะต้องปรับแนวทางการพัฒนาของประเทศในสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (UNESCO, 2017) ซึ่งประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกของสหประชาชาติ ที่ได้ร่วมรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนดังกล่าว เพื่อเป็นการสร้างสังคมและคุณภาพชีวิตของทุกคนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น บรรลุการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เป้าหมายการพัฒนา

ที่ยั่งยืน ทั้ง 17 เป้าหมายหลัก 169 เป้าหมายย่อย มีความเชื่อมโยงเกื้อหนุนกัน โดยสามารถจัดกลุ่มตามปัจจัยที่เชื่อมโยงกัน ใน 5 มิติ คือ 1) มิติการพัฒนาคน 2) มิติสิ่งแวดล้อม 3) มิติเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง 4) มิติสันติภาพและความยุติธรรม และ 5) มิติความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Office of the National Economic and Social Development Council, 2020)

การดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) เป็นกลไกเชิงนโยบายระดับชาติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนบนความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา ประชาสังคม เพื่อสนับสนุนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยมี การกำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบหลักในภาพรวม คือ กพย. และการขับเคลื่อนเป้าหมายหลักทั้ง 17 เป้าหมาย ได้มีการกำหนด หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในทุกเป้าหมายเพื่อเป็นเจ้าภาพในการดำเนินงาน กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ เป็นกลไกระดับหน่วยงาน ซึ่งได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 “สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม และเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาส ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” (Ministry of Education, n.d.) ส่วนในระดับพื้นที่การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนา ที่ยั่งยืนด้านการศึกษา โดยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดที่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนดในเขตจังหวัด อาศัยแนวทางการดำเนินงานที่ กพย. กำหนดไว้ประการหนึ่ง คือ ต้องมีกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดและแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องเชื่อมโยงกันจนนำไปสู่การปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นให้ ความสำคัญกับการพัฒนาแบบบูรณาการในระดับพื้นที่ ชุมชน ท้องถิ่น กล่าวคือ การพัฒนาที่ต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ ในทุกมิติ ทุกด้าน ไม่สามารถดำเนินการแบบแยกส่วนกันเป็นเป้าหมายได้ การที่จะบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้นั้น การศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญและมีบทบาทในการพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง (UNESCO, 2560) ซึ่งจากการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา ระดับพื้นที่ยังมีแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายที่ 4 ที่ยังไม่ชัดเจน ดังนั้น การวิจัยเรื่อง “แนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน” จึงมีความจำเป็นต่อ ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางขับเคลื่อนงานจนนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และเพื่อให้ประเทศ ไทยสามารถบรรลุเป้าหมายได้ในปี พ.ศ. 2573 ต่อไป

วัตถุประสงค์ (Objectives)

1. เพื่อศึกษาการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

การวิจัยเรื่องแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่ กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน เป็นการศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดและทฤษฎี ได้แก่ แนวคิดการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ของ Van Meter and Van Horn (1975) คือ กระบวนการกระทำที่เกิดขึ้นทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการดำเนินการที่ต่อเนื่องระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติ และตัวแบบกระบวนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์และมาตรฐานนโยบาย ทรัพยากรนโยบาย การสื่อสารและกิจกรรมเสริมแรง ลักษณะหน่วยงานที่นำไปปฏิบัติ เงื่อนไขทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง รวมทั้ง ความตั้งใจของผู้ปฏิบัติ และทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของ Cohen and Uphoff (1980) คือ การบริหารที่อาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งมีการเสนอมิติการมีส่วนร่วมไว้ คือ ร่วมตัดสินใจ

ร่วมดำเนินงาน ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมการประเมินผล เพื่อใช้ประกอบการนำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนที่เริ่มต้นจากการศึกษาการดำเนินงานจากรายงานผลการขับเคลื่อน SDG4 และแผนพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด รวมถึงเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงดำเนินการวิจัยด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 6 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารของหน่วยงานการศึกษาหรือเป็นผู้รับผิดชอบในการขับเคลื่อน SDG4 ในระดับพื้นที่ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน 10 ข้อ ในขอบเขตประเด็นการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และการบริหารแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ ซึ่งผ่านการตรวจสอบทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน แล้วจึงดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลผ่านทางโทรศัพท์ และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Qualitative Content Analysis)

ผลการวิจัย (Results)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า

1. การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

1.1 การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ พบว่า สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทุกจังหวัดได้มีการเชื่อมโยง SDG4 ไว้ในความเชื่อมโยงของแผน 3 ระดับ ประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัด สำหรับใช้เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาของหน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษาในพื้นที่ ตลอดจน มีการกำหนดเป้าประสงค์หลักในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดให้มีคุณภาพ เท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตัวอย่างข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“หน่วยงานได้มีการเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 กับแผน 3 ระดับของประเทศ โดยแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด ได้มีการเชื่อมโยงเป้าหมาย SDG4 เพื่อดำเนินงานขับเคลื่อน SDG4 ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5)

“หน่วยงานได้มีการกำหนดเป้าประสงค์ ประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด ที่มีความสอดคล้อง เชื่อมโยง และสนับสนุนการขับเคลื่อน SDG4 ไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัด” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2)

เช่นเดียวกับผลการศึกษาแผนพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัดและข้อมูลการสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 3, 4 และ 6 ซึ่งได้ปรากฏการนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านศึกษามาวิเคราะห์ความเชื่อมโยงเพื่อประกอบการจัดทำสาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัดในทุกจังหวัด

1.2 การแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ พบว่า ทุกจังหวัดได้มีการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ ผ่านการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับพื้นที่ ตามการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายย่อยจากตัวอย่างข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“หน่วยงานได้มีการร่วมดำเนินโครงการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวทางการพัฒนาสมองเด็ก Executive Function (EF) สู่ “เด็กตงห่อ” โครงการขับเคลื่อนการจัดการศึกษานานาชาติพัฒนาจังหวัดให้เป็นเมือง Smart city และกิจกรรมพัฒนาเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน Partnership school ร่วมกับจังหวัด เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้มีความรักและสนใจในภาษาอังกฤษที่จะส่งผลต่อการสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างมั่นใจ คล่องแคล่ว เป็นมืออาชีพ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3)

“หน่วยงานได้มีการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของพื้นที่ เพื่อพัฒนาการศึกษาของจังหวัดในมีคุณภาพ ครอบคลุมกลุ่มเปราะบาง หรือประชากรวัยเรียนที่ติดตามแรงงานข้ามชาติ โดยการส่งเสริมความเข้มแข็งของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ในพื้นที่ จำนวน 3 ศูนย์ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับนโยบาย Thailand Zero Dropout เพื่อให้เด็กได้เข้าสู่ระบบการศึกษา โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1)

“หน่วยงานได้ดำเนินการตามแผนงาน โครงการที่ดำเนินการในลักษณะงานประจำของหน่วยงาน ตัวอย่าง โครงการ Innovation for Thai Education (IFTE) นวัตกรรมการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษา โครงการเสริมสร้างสมรรถนะครู ผู้ช่วยครูมีอาชีพ ในศตวรรษที่ 21 โครงการส่งเสริมเวทีและประชาคมเพื่อการจัดทำรูปแบบและการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่อง เชื่อมโยง การศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา โครงการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อการใช้งาน ด้านสารสนเทศในสถานศึกษา เป็นต้น” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5)

“สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (ศธจ.) ร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้มีการแปลงนโยบายด้านการสร้าง โอกาสทางการศึกษา โดยกำหนดเป็นแผนงาน โครงการไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปี ของหน่วยงาน” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2)

“หน่วยงานได้ดำเนินโครงการห้องเรียนคุณภาพ เพื่อพัฒนาห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียน การสอนให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โครงการห้องเรียนพิเศษ เพื่อส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถและทักษะพิเศษ เฉพาะด้าน โครงการพัฒนาครูต้นแบบ รวมทั้ง โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4)

1.3 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในพื้นที่ พบว่า ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เกิดขึ้นจากปัญหาด้านสภาพสังคมและเศรษฐกิจเป็นหลัก ผู้เรียนขาดการสนับสนุนได้รับการศึกษา เนื่องจากความจำเป็นในการหาเลี้ยงชีพเป็นสาเหตุแรกที่พบของปัญหาเด็กออกกลางคัน การขาดแคลนครู วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน รวมทั้ง เทคโนโลยีที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ยังไม่เพียงพอ จากตัวอย่างข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดเป็นภูเขา เกาะ สถานศึกษากับที่พักอาศัยมีระยะห่างระหว่างกัน ซึ่งในช่วงมรสุมทำให้ผู้เรียนเดินทางไปสถานศึกษาลำบาก สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่เอื้อต่อการได้รับการสนับสนุน ให้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษา ด้วยเหตุความจำเป็นของครอบครัวในการหาเลี้ยงชีพ ทำให้มีผู้เรียนหลุดออกจากระบบการศึกษา พอสมควร” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1)

“ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงศึกษา ทั้งทางเศรษฐกิจ รายได้ของผู้ปกครอง รวมทั้ง ด้านคุณภาพมาตรฐาน ของโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ห่างไกลยังพบความแตกต่าง” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2)

“การขาดฐานข้อมูลหรือระบบข้อมูลสำหรับการจัดเก็บ/รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด และขาดความเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาในระดับจังหวัด รวมทั้ง การกำหนดค่าเป้าหมาย การดำเนินงานในแต่ละปียังไม่ชัดเจน” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5)

“การขาดแนวทางการขับเคลื่อน SDG4 ในพื้นที่อย่างชัดเจน บางหน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา รวมทั้ง การสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยภาครัฐ อาจมีข้อจำกัดโดยเป็นไปตามระเบียบข้อกำหนด จึงทำให้ได้ไม่สามารถจัดสรรทรัพยากรได้เหมาะสมความต้องการ ของบริบทพื้นที่” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3)

“ในพื้นที่ยังพบปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมไม่เอื้อและส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าสู่ระบบการศึกษา การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยเมื่อเทียบบริบทที่เปลี่ยนแปลง และความขาดแคลนครูในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4)

“สถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการเปลี่ยนนโยบายด้านการศึกษา ส่งผลต่อการขับเคลื่อนเป้าหมาย SDG4” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6)

1.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาระดับจังหวัด คือ ผู้บริหารและผู้บริหารงาน รวมทั้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญในการขับเคลื่อน SDG4 ตามภารกิจของตน เพื่อให้การดำเนินงานส่งผลต่อบรรลุเป้าหมายได้ การมีฐานข้อมูลและระบบฐานข้อมูล สำหรับเก็บรวบรวมผลการดำเนินงานและข้อมูลตามตัวชี้วัด เพื่อนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนงาน การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่เพียงพอและเหมาะสมในการสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียน ให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตลอดจน ความชัดเจนและต่อเนื่องของนโยบาย ตลอดจน ทศนคติของผู้ปกครองในส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าถึงการศึกษา จากตัวอย่างข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องรับรู้ เข้าใจ และเข้ามามีส่วนร่วม ควรมีพัฒนารูปแบบและวิธีการประชาสัมพันธ์ที่สามารถถึงได้อย่างทั่วถึงด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย การมีฐานข้อมูลหรือระบบการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้ในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน ตลอดจน ปรับปรุงและทบทวนแนวทางการดำเนินงานระดับจังหวัดให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5)

“ปัจจัยด้านนโยบาย เช่น นโยบายเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา (Anywhere Anytime) ที่มีการนำเทคโนโลยีมามีส่วนช่วยในการเข้าถึงโอกาสในการเรียนรู้ การพัฒนาครูให้สมรรถนะสูงเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างยั่งยืน การได้รับการจัดสรรงบประมาณ/ทรัพยากรที่เพียงพอและเหมาะสม เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพ รวมทั้ง การมีนโยบายที่ชัดเจนจากต้นสังกัด และการกำหนดค่าเป้าหมายของแต่ละตัวชี้วัดที่ชัดเจน” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2)

“ความต่อเนื่องทางนโยบายที่จะส่งผลต่อการขับเคลื่อน SDG4” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6)

“ความชัดเจน ต่อเนื่อง และยั่งยืนในทางนโยบาย การจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ รวมทั้ง ทศนคติของผู้ปกครองในส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าถึงการศึกษา” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1)

“การมีกรอบแนวทางการดำเนินงานอย่างชัดเจนในพื้นที่ ผู้บริหารและบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน SDG4 ของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3)

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ในประเด็นการนำนโยบายสู่การปฏิบัติสามารถสรุปเป็นประเด็น ดังนี้ หน่วยงานได้มีการกำหนด SDG4 เป็นประเด็นการพัฒนาในแผนพัฒนาการศึกษา แปลงนโยบายสู่การปฏิบัติผ่านโครงการ/กิจกรรม อุปสรรคส่วนใหญ่ที่พบ คือ การขาดแนวทางและฐานข้อมูลในการขับเคลื่อน SDG4 และปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลต่อความสำเร็จ คือ ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องของผู้บริหารและผู้บริหารปฏิบัติ ตลอดจน การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม

2.1 ดำเนินการในรูปแบบของการเปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานร่วมเป็นคณะทำงานขับเคลื่อน SDG4 ระดับจังหวัด มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนที่นำทาง (SDG4 Roadmap) ดำเนินการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าวให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ รวมทั้ง จัดทำรายงานและเผยแพร่สู่สาธารณชน จากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“หน่วยงานมีวิธีการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา จำนวน 5 วิธี ประกอบด้วย

1) การส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม การขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับกลุ่มเปราะบาง 2) การยกระดับคุณภาพ

การศึกษาโดยการพัฒนาหลักสูตร 3) การสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 4) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรในจังหวัด 5) ติดตามและประเมินผล เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1)

“ศธจ. ได้ดำเนินงานแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน SDG4 ระดับจังหวัด และได้มีส่วนร่วมดำเนินงานขับเคลื่อนงานด้านความยั่งยืนร่วมกับจังหวัด ซึ่งเป็นการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย โดยการได้รับมอบหมายให้ เป็นกรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาตามสังคม เป็นกรรมการในคณะกรรมการชด้อยภายใต้คำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของจังหวัด” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3)

“ศธจ. ได้ดำเนินการขับเคลื่อน SDG4 คือ 1) ดำเนินการผ่านกลไกระดับพื้นที่ โดยได้มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ และประสานงานหลักการขับเคลื่อน SDG4 ระดับจังหวัด 2) จัดทำแผนที่นำทาง (SDG4 Roadmap) โดยอาศัยการมีส่วนร่วม ซึ่งได้มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่คณะทำงานฯ 3) ติดตามความก้าวหน้าผลการขับเคลื่อน SDG4 ในรูปแบบคณะทำงาน ติดตามฯ เพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่ รวมทั้ง ประสานรวบรวมข้อมูลทางสถิติทางการศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำรายงานความก้าวหน้าและเผยแพร่สู่สาธารณะ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5)

รวมทั้ง การดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด อีก 3 แห่ง ก็เป็นไปในลักษณะรูปแบบคณะทำงานขับเคลื่อน SDG4 ระดับจังหวัด และการจัดทำแผนที่นำทาง (SDG4 Roadmap) เพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดใช้เป็นกรอบแนวทางในการกำหนดโครงการ/กิจกรรม ที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ร่วมกับหน่วยงานอื่น

ในด้านการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผ่านโครงการ/กิจกรรมที่พัฒนาทั้งในด้านวิชาการ และวิชาชีพ ส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา โดยการตามเด็กที่หลุดออกจากระบบเข้าสู่การศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การจัดหา/มอบทุนการศึกษา สื่อ วัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนบุคลากรและสถานที่ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน จากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“การร่วมดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะสมอง (Executive Function: EF) เด็กปฐมวัย ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด โครงการส่งเสริมความเข้มแข็งของศูนย์การเรียนรู้ ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) และ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) และโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก ร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เป็นต้น” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1)

“มีการร่วมดำเนินงานกับ สสจ. ด้านการส่งเสริมอนามัยเด็กในสถานศึกษา ร่วมกับ พมจ. ในการดูแลเด็กที่ด้อยโอกาสและการจัดหา/ มอบทุนการศึกษา ร่วมกับตำรวจ ฝ่ายปกครอง ผู้นำชุมชน ด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ภาคเอกชน ร่วมกับสถานประกอบการ ด้านการให้การสนับสนุนทรัพยากร สื่อการเรียนการสอน ทุนการศึกษา และให้ความร่วมมือในการรับผู้เรียนเพื่อเข้าฝึกประสบการณ์ การศึกษาดูงาน” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4)

“มีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อน SDG4 ในทุกเป้าหมาย ตั้งแต่ 4.1 – 4.7 และ 4.a – 4.c” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2) และการศึกษารายงานผลการขับเคลื่อน SDG4 ระดับจังหวัด พบว่า มีการดำเนินการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นในทุกเป้าหมายตามตัวชี้วัด เช่น โครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับ ร่วมกับสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงาน โครงการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด (Phang Nga Provincial Education Office, 2023)

“หน่วยงานได้มีการร่วมดำเนินงานกับจังหวัด ในประเด็นการพัฒนาทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน O-Net ในทุกกลุ่มสาระ และการเพิ่มอัตราการเข้าเรียนในสายอาชีวศึกษา ในสัดส่วน 50:50 ดำเนินการจัดทำ MOU กับสถานประกอบการอาชีพในการเรียนรู้จากสถานที่จริง เป็นต้น” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3)

“ศธจ. มีโครงการร่วมดำเนินการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานขับเคลื่อน SDG4 เช่น การดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่นในจังหวัด เช่น พมจ. และสำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัด ในการพัฒนาทักษะการอ่าน โครงการยกระดับโภชนาการเด็ก อันดามัน สู่ IQ มาตรฐาน รวมทั้ง โครงการ/กิจกรรมที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามแผนงานในลักษณะประจำของหน่วยงาน” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5)

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ในประเด็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมสามารถสรุปเป็นประเด็น ดังนี้ ผู้บริหารของหน่วยงานได้มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมซึ่งมีส่วนในการส่งเสริมการขับเคลื่อน SDG4 โดยการร่วมเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อน SDG4 ของหน่วยงานส่วนกลางและในระดับพื้นที่ของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งร่วมกับหน่วยงานสังกัดอื่น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 นำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน พบว่า ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย การบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายภายใน ปี พ.ศ. 2573 ของศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน ปรากฏจากข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“การบริหารจัดการด้านนโยบายการศึกษา สร้างนโยบายที่มีเป้าหมายชัดเจน การเพิ่มสัดส่วนงบประมาณ และการจัดสรรทรัพยากรสำหรับการศึกษา โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทหรือกลุ่มที่เข้าถึงการศึกษาได้ยาก สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานด้านการศึกษา” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6)

“ควรมีการกำหนดค่าเป้าหมาย ระบุรายละเอียดคำอธิบายของตัวชี้วัดให้มีความชัดเจน มีฐานข้อมูลเพื่อจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัด และระบบติดตามรายงานการดำเนินงาน เพื่อให้เอื้อต่อการจัดทำรายงานผลการขับเคลื่อน SDG4 ในระดับพื้นที่ และการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม รวมทั้ง การสื่อสารนโยบาย กระบวนการ/วิธีการดำเนินงานตามภารกิจหน้าที่อย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนงานที่มีประสิทธิภาพ” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5)

“ควรมีการสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการ/ พัฒนาครูผู้สอนในแต่ละสาขาวิชาอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ส่งเสริมโอกาสในเรียนรู้ด้วยรูปแบบออนไลน์ โฮมสคูล ตลอดจนการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีฐานข้อมูลเพื่อรวบรวมเป็นฐานการวิเคราะห์เพื่อการวางแผนตัดสินใจในเชิงนโยบาย อย่างถูกต้อง” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4)

“การสานต่อของนโยบายหากมีการเปลี่ยนผ่านของผู้บริหารเพื่อความต่อเนื่องและความยั่งยืนของนโยบายการศึกษา เท่าเทียม การจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ภายใต้บริบทของพื้นที่และความจำเป็นเร่งด่วน ความรู้ ความเข้าใจของบุคลากรที่ขับเคลื่อนงานเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการและการดำเนินงาน” (ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1)

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญ คือ การสื่อสารนโยบาย การมุ่งเป้าหมายเดียวกัน ความร่วมมือ การมีฐานข้อมูล และการติดตามผลการดำเนินงาน จึงเป็นสาเหตุให้ผู้วิจัยนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพื่อนำเสนอเป็นแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน ดังนี้

1. สร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาให้กับผู้บริหารและบุคลากรของหน่วยงานที่มีส่วนข้อง และกำหนดผู้รับผิดชอบพร้อมระบุอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินงานอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดการร่วมดำเนินงาน ร่วมรับผิดชอบในการขับเคลื่อนเป้าหมายไปสู่การปฏิบัติ

2. มองเป้าหมายร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ โดยกำหนดให้การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษา เป็นหนึ่งในนโยบายของพื้นที่ที่ต้องร่วมกันดำเนินการ โดยระบุไว้ในประเด็นการพัฒนาจังหวัด และกำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม อันจะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

3. บูรณาการและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคการศึกษา และสื่อสารมวลชน โดยการร่วมกันกำหนดประเด็นการพัฒนาในพื้นที่ ร่วมดำเนินการโครงการหรือกิจกรรม เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งในด้านกำลังคน สื่อวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และการบริหารจัดการ เพื่อให้การขับเคลื่อนงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกับค่าเป้าหมายของแต่ละตัวชี้วัด เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการปรับปรุงหรือทบทวนเป้าหมายการพัฒนา เพื่อดำเนินงานต่อไป

5. จัดเก็บข้อมูลและจัดทำฐานข้อมูลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด เพื่อเตรียมการนำเข้าระบบฐานข้อมูลกลาง พร้อมทั้งกำหนดค่าเป้าหมายรายปีของแต่ละตัวชี้วัดตามบริบทของพื้นที่อย่างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

อภิปรายผล (Discussions)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน

การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

1. การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ พบว่า สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทุกจังหวัดได้มีการเชื่อมโยง SDG4 ไว้ในความเชื่อมโยงของแผน 3 ระดับ ประอบการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัด และได้มีการกำหนดเป้าประสงค์หลักในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดให้มีคุณภาพ เท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นเพราะว่าแผนพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด จะใช้เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในจังหวัดต่อไป สอดคล้องกับแนวคิด Van Meter and Van Horn (1975) คือ กระบวนการกระทำที่เกิดขึ้นทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษา Serirak et al. (2021) ที่พบว่า กลยุทธ์การขับเคลื่อนแผนแม่บทประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ คือ การสร้างกลไกการรับรู้ยุทธศาสตร์ชาติ การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาในระดับพื้นที่ การนำแผนพัฒนาการศึกษาในระดับพื้นที่สู่การปฏิบัติ การกำกับ ติดตามและประเมินผล การรายงานผล รวมถึง ผลการวิจัยของ Ruangpon et al. (2021) ที่พบว่า การขับเคลื่อนนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย การกำหนดภารกิจ การกำหนดนโยบายและแผน การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการดำเนินโครงการ/กิจกรรม

2. การแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ พบว่า ทุกจังหวัดได้มีการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติผ่านการทำงานโครงการ/กิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับพื้นที่ เนื่องจากขั้นการนำแผนไปปฏิบัติ ต้องประกอบด้วยกิจกรรมเป็นสำคัญ สอดคล้องกับตัวแบบกระบวนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ตามแนวคิด Van Meter and Van Horn (1975) ในด้านการสื่อสารและกิจกรรมเสริมแรง จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ขั้นตอนในการนำนโยบายไปปฏิบัติ หน่วยงานในระดับท้องถิ่นยอมรับแนวทางแผนงาน โครงการหรือผลของการเปลี่ยนแปลงนโยบายไปปฏิบัติต่อไป ซึ่งในขั้นตอนนี้ส่วนราชการที่บริหารส่วนกลางสามารถทำให้หน่วยปฏิบัติในระดับต่ำกว่าหรือระดับท้องถิ่น ยอมรับและจัดทำโครงการสนองนโยบายที่ส่วนราชการวางไว้ เพราะอำนาจที่แท้จริงในการนำนโยบาย แผนงาน และโครงการไปปฏิบัติย่อมอยู่ที่หน่วยงานและผู้ปฏิบัติในระดับท้องถิ่นเป็นสำคัญ (Chantrasorn, 2005) และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Anumanrajadhon (2013) กล่าวไว้ว่า การแปลงวัตถุประสงค์ที่ถูกกำหนดไว้ในนโยบาย ซึ่งอาจเป็นกฎหมายหรือคำสั่งของรัฐบาล หรือคณะรัฐมนตรี ให้เป็นแนวทาง แผนงาน โครงการ กิจกรรมที่เป็นรูปธรรม ประกอบด้วย การจัดหาทรัพยากรต่างๆ เพื่อดำเนินการให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ การวางแผน

โครงการเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ที่กำหนด การออกแบบองค์กรและการดำเนินงานให้เป็นไปตามแนวทางการดำเนินงาน โครงการที่กำหนดไว้ รวมถึง Office of the National Economic and Social Development Council (2022) กล่าวถึง การจัดทำโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ โดยมีเป้าหมายชัดเจนและปฏิบัติอย่างสอดคล้องกัน การจัดทำโครงการฯ สามารถปิดช่องว่างและยกระดับการพัฒนา เพื่อบรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และส่งผลต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในระดับจังหวัด คือ ผู้บริหารและปฏิบัติงาน รวมทั้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญในการขับเคลื่อน SDG4 ในภารกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้ การมีฐานข้อมูลและระบบฐานข้อมูลที่สามารถใช้รวบรวมผลการดำเนินงาน และข้อมูลตามตัวชี้วัด สำหรับในใช้กำกับ ติดตาม และประเมินผลความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนงาน การจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้ง ชัดเจนและต่อเนื่องของนโยบาย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Hatthaphasu (2021) ที่พบว่า ปัจจัยความสำเร็จในการนำนโยบายด้านการกำจัดการยากจนและการบริหารจัดการภัยพิบัติ ไปปฏิบัติ ประกอบด้วย ความชัดเจนของนโยบายและความสอดคล้องกับแผนระดับชาติ การให้ความสำคัญจากฝ่ายการเมือง และฝ่ายบริหาร การนำระบบเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากร ความพร้อมของหน่วยงาน และการมอบหมายงานที่ชัดเจน และทัศนคติที่ดีของบุคลากรต่องาน และการวิจัยของ Boonchuchuy (2015) ที่พบว่า การขาดแคลนบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษ ความเข้าใจที่ไม่ตรงกันในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การปรับเปลี่ยนผู้บริหาร บ่อยครั้ง และการขาดความรู้เชิงวิชาการที่สนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบาย เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิการ

ผลการศึกษาชี้ น่าจะเป็นประโยชน์กับผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในวิธีการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการนโยบาย และแปลงนโยบายดังกล่าวสู่การปฏิบัติ ผ่านการกำหนดเป็นประเด็นการพัฒนา ในแผนพัฒนาการศึกษา แล้วจึงดำเนินกิจกรรมเพื่อเป็นเสริมแรงในการขับเคลื่อนนโยบาย โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน คือ การมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการดำเนินงาน การมีข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันเพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนา

การบริหารแบบมีส่วนร่วม

1. การดำเนินการในรูปแบบของการเปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานร่วมคณะทำงานขับเคลื่อน SDG4 ระดับจังหวัด มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ร่วมรับผิดชอบ และตัดสินใจ โดยการจัดทำเป็นประกาศ/คำสั่งที่มีการระบุอำนาจหน้าที่ ในการขับเคลื่อนงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ จัดทำแผนที่นำทาง (SDG4 Roadmap) เพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดใช้เป็นกรอบในการกำหนดโครงการ/กิจกรรม ที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การสร้างความรู้ความเข้าใจ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าวให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน เป็นระยะ และจัดทำรายงานและเผยแพร่สู่สาธารณชน เนื่องจากดำเนินงานเรื่อง SDG4 เป้าหมายการพัฒนาระดับโลก ที่ทุกภาคส่วนต้องให้ความร่วมมือในการร่วมกันดำเนินงาน สอดคล้องทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของ Cohen and Uphoff (1980) คือ การบริหารที่อาศัยการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของบุคคลหรือคณะองค์กรบุคคล สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูล ในมิติการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน และร่วมการประเมินผล ซึ่งเป็นในลักษณะเดียวกัน กับผลการศึกษาของ Kantawanno (2023) ที่พบว่า การบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในสถานศึกษาเป็นหัวใจ สำคัญของการส่งเสริมเกิดประสิทธิภาพในสถานศึกษา การบริหารตามสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีกระบวนการที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมในการรับรู้ การคิด ศึกษา และค้นคว้า มีส่วนร่วมในการแผนงานการบริหาร ตลอดจน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผลการทำงานด้วยหลักพุทธธรรมสำหรับการครองตน คน และงาน และงานวิจัยของ Hatthaphasu (2021) ที่พบว่า การใช้กลไกคณะกรรมการในการขับเคลื่อน มีการประสานงานระหว่างองค์กร

ผ่านคณะกรรมการ หนังสือราชการ และสื่อออนไลน์ บุคลากรมีความเข้าใจและเข้าถึงประชาชน ส่งผลต่อการดำเนินงานร่วมกัน โดยกระทรวงมหาดไทยได้สร้างกลไกเพิ่มเติม เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยเฉพาะการจัดทำแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Roadmap) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของกระทรวง รวมทั้ง ผลจากการศึกษาเรื่อง กลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติ พบว่า การบริหารจัดการ การวางแผน การบริหารงบประมาณ บริหารงานบุคคล การสร้างความตระหนักและการรับรู้ การบูรณาการและการมีส่วนร่วม และการติดตามประเมินผล (Inrak and Inrak, 2022)

2. การมีส่วนร่วมของการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาร่วมกับหน่วยงานอื่นในพื้นที่ ในการดำเนินเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่ม เพื่อโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ผ่านโครงการ/กิจกรรมที่พัฒนาทักษะด้านวิชาการและวิชาชีพของผู้เรียน ส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาด้วยตามเด็กที่หลุดออกจากระบบเข้าสู่การศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การจัดหา/มอบทุนการศึกษา สื่อ วัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนบุคลากรและสถานที่ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เนื่องจากเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ ทิศทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของแนวคิด “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” เพื่อมุ่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนทุกกลุ่ม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Phramaha Chakkrit Dinnapanayo (Kotiram) et al. (2019) ที่พบว่า กระบวนการดำเนินงานในการขับเคลื่อน SDGs ตามหลัก CSR ของภาคเอกชน คือ การสร้างความเข้าใจการมีส่วนร่วมกับประชาชนในชุมชน โดยเน้นให้ภาครัฐเสริมสร้างจิตสำนึก การรับฟังความคิดเห็นและทำประชาพิจารณ์ การจัดประชาคมร่วมกับภาครัฐและชุมชนทุกเดือน ส่งเสริมการพูดคุยและทำความเข้าใจอย่างสม่ำเสมอ การสำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง และยั่งยืน นอกจากนี้ Suksawas and Hunnak (2020) ยังพบว่า แนวทางการขับเคลื่อนกลไกประชารัฐในการจัดการอัคคีภัยของจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ ด้านการตรวจสอบ และ ด้านการปรับปรุงเพื่อทบทวนการปฏิบัติงาน โดยได้นำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนกลไกฯ เน้นไปที่การสร้างเครือข่าย บูรณาการหน่วยงานภาครัฐ ในหาจัดหาอุปกรณ์ และส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ผลการศึกษาที่น่าจะเป็นประโยชน์กับผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยการเปิดโอกาสให้ผู้บุคลากรในสังกัดร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน และร่วมการประเมินผล ในงานภารกิจหลักของหน่วยงาน และงานในภารกิจที่ร่วมดำเนินงานกับหน่วยงานอื่นในภาพการบูรณาการการพัฒนา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 นำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน ดังนี้

1. สร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาให้กับผู้บริหารและบุคลากรของหน่วยงานที่มีส่วนข้อง และกำหนดผู้รับผิดชอบพร้อมมอบอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินงานอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดการร่วมดำเนินงาน ร่วมรับผิดชอบในการขับเคลื่อนเป้าหมายไปสู่การปฏิบัติ สะท้อนจากงานวิจัยของ Wonhsuwan and Siriwan (2018) ที่พบว่า การที่ผู้บริหารในองค์กรเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วม ได้แสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจ ความรับผิดชอบในหน้าที่ของบุคลากรในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ กำหนดนโยบาย กลยุทธ์ ร่วมวางแผนโครงการ ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามประเมินผล องค์กรบนพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตย เพื่อลดความขัดแย้งภายในองค์กร และสร้างผลประโยชน์ร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กร รวมทั้ง งานวิจัยของ Sirisoonthon and Rojanatrakul (2022) ที่พบว่า แนวทางการขับเคลื่อนเพื่อยุติ

ความรุนแรง คือ สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว พัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครในพื้นที่ รวมทั้งจัดประชุมเครือข่ายความร่วมมือและหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย การให้ความช่วยเหลือ และบำบัดผู้กระทำความรุนแรง

2. มองเป้าหมายร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ โดยกำหนดให้การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษา เป็นหนึ่งในนโยบายของพื้นที่ที่ต้องร่วมกันดำเนินการ โดยระบุไว้ในประเด็นการพัฒนาจังหวัด และกำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม อันจะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิด Baker (1994) จำแนกขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็น 4 ขั้นตอน ภายหลังจากการตัดสินใจนโยบาย ดังนี้ 1) การจัดทำแผนปฏิบัติการ 2) การจัดเตรียมหน่วยงานที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ 3) การจัดองค์การและการบริหาร เพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติบรรลุเป้าหมายของนโยบาย และ 4) การจัดสรรงบประมาณและการวางแผน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Urwongse (2022) ที่ศึกษาพบว่า การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่สำคัญในด้านการบริหารจัดการ โดยต้องมีการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินการไว้อย่างชัดเจน ดำเนินการแปลงนโยบายเป็นแผนงาน และโครงการที่มีการดำเนินการด้านการเตรียมความพร้อมและการสนับสนุน เพื่อให้การดำเนินการบรรลุผลสำเร็จได้

3. บูรณาการและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคการศึกษา และสื่อมวลชน โดยการร่วมกันกำหนดประเด็นการพัฒนาในพื้นที่ ร่วมดำเนินการโครงการหรือกิจกรรม เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งในด้านกำลังคน สื่อวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และการบริหารจัดการ เพื่อให้การขับเคลื่อนงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน คือการพัฒนาแบบบูรณาการที่ต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ ในทุกมิติ ทุกด้าน ไม่สามารถดำเนินการแบบแยกส่วนกันเป็นเป้าหมายได้ ซึ่งที่จะการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้นั้น การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญและมีบทบาทในการพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง (UNESCO, 2560) สะท้อนให้เห็นว่า ทุกภาคส่วนต้องร่วมด้วยช่วยกัน เข้ามามีบทบาทในการพัฒนารูปแบบหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ด้วยตนเอง จึงจะทำให้ปัญหาได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบท สอดคล้องแนวคิดของ Wood and Gray (1991) ได้ระบุว่า ความร่วมมือเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่อทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้าง หน้าที่ กฎเกณฑ์การปฏิบัติงานร่วมกัน และงานการวิจัยของ Maschamadol (n.d.) ก็พบว่า กระบวนการที่บุคคลหรือกลุ่มคนเข้าไปมีบทบาทในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ทั้งโดยตรง และโดยอ้อม โดยมีระดับของการมีส่วนร่วมที่หลากหลาย ได้แก่ การรับข้อมูล การปรึกษาหารือ การร่วมทำงาน หรือ การมีอำนาจในการตัดสินใจเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างผู้มีอำนาจตัดสินใจและผู้ได้รับผลกระทบ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

4. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกับค่าเป้าหมายของแต่ละตัวชี้วัด เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการปรับปรุงหรือทบทวนเป้าหมายการพัฒนา เพื่อดำเนินงานต่อไป เนื่องจากการประเมินผลเป็นขั้นตอนสำคัญที่ทำให้ทราบว่าคุณภาพการดำเนินงานอยู่ไต่ระดับ ควรปรับปรุงพัฒนาเรื่องใดเพิ่มเติม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kaewkhamkong (2022) ที่พบว่า การติดตามประเมินผลในการขับเคลื่อนนโยบายความร่วมมือด้านการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษาโครงการโรงเรียนคู่พัฒนาไทย – อินโดนีเซีย เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จการดำเนินงาน และจากทบทวนวรรณกรรมของ Boonchuchay (2015) พบว่า แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิการ มีแนวทางที่เหมาะสมในการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษา ได้แก่ 1) จัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของคนพิการ 2) สนับสนุนกลไกการจัดการเรียนการสอน โดยสร้างองค์ความรู้ด้านคนพิการ กระบวนการที่เกี่ยวข้องจัดทำระบบฐานข้อมูลคนพิการที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกัน เพื่อส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ 3) สนับสนุนทรัพยากรที่เพียงพอและเหมาะสมให้กับหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ให้ความรู้แก่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ สร้างระบบ กลไกการนิเทศ ติดตาม และตรวจสอบการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างจริงจัง

5. จัดเก็บข้อมูลและจัดทำฐานข้อมูลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด เพื่อเตรียมการนำเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลกลาง พร้อมทั้งกำหนดค่าเป้าหมายรายปีของแต่ละตัวชี้วัดตามบริบทของพื้นที่อย่างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับ The Secretariat of the Cabinet (2021) ในมติคณะรัฐมนตรี ที่กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ คือ การดำเนินการโครงการของหน่วยงานรัฐ ต้องดำเนินการบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence Base) รวมทั้งข้อมูลสนับสนุนการดำเนินการต่าง ๆ อาทิ ข้อมูลสถานการณ์ ข้อมูลเชิงวิชาการ งานวิจัย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Jai-aree (2018) ที่พบว่า แนวทางการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ ได้แก่ การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนา สร้างเครือข่ายวิจัยและพัฒนาเชื่อมโยงองค์ความรู้ พัฒนารูปแบบการรับรองมาตรฐานเกษตรปลอดภัยในระดับชุมชน พัฒนาหมู่บ้านต้นแบบเกษตรอินทรีย์ วิจัยต่อยอดและพัฒนาเครื่องทุ่นแรง พัฒนาระบบข้อมูล ระบบการให้ข้อมูลและการให้คำปรึกษา

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องถึงความสำคัญและความเกี่ยวข้องภารกิจหน้าที่ที่ต้องร่วมกันดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ รวมทั้ง จัดให้มีแหล่งองค์ความรู้เรื่อง SDGs ไว้ด้วยกัน

1.2 ควรสนับสนุนทรัพยากรด้านการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้มีขีดความสามารถให้เพิ่มขึ้นระดับตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในรายตัวชี้วัดย่อยที่เกี่ยวข้อง

1.3 ควรมีการพัฒนาฐานข้อมูลกลาง สำหรับการนำเข้า/รวบรวม/ประมวลผลข้อมูลตัวชี้วัด รวมทั้ง ติดตามและประเมินผลเป็นแหล่งเดียว เพื่อใช้ประกอบการกำหนดประเด็นพัฒนาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรขยายกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ เพื่อศึกษาให้ได้มาซึ่งข้อมูลการดำเนินงานระดับผู้ปฏิบัติและถึงการสะท้อนปัญหา อุปสรรคการดำเนินงานในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

2.2 ควรมีการวิเคราะห์ตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับพื้นที่

References

- Anumanrajadhon, M. (2013). *Public policy* (2nd ed.). Bangkok: Expnet.
- Baker, B. S. H. (1994). *Strategic information management: Challenges and strategies in managing information systems*. London, UK: Butterworth-Heinemann.
- Boonchuchay, W. (2015). *Guidelines for the implementation of the education policy for the development of the disabled children's quality of life* (Master thesis). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Chantrasom, V. (2005). *Theories of public policy implementation*. Bangkok, Thailand: Sahai Block & Printing Limited Partnership.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity. *World Development*, 8(3), 213–235.

- Hatthaphasu, N. (2021). *Driving mechanism in the implementation of public sectors to achieve the sustainable development goals: The case study of the Ministry of Interior* (Master thesis). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Inrak, S., & Inrak, P. (2022). Mechanism for driving the national strategy on education of the Ministry of Education into practice. *Journal of Institute of Trainer Monk Development*, 5(1), 147–161.
- Jai-aree, A. (2018). Guidelines to promote organic agriculture to food security and safety for community: Reflection from the operating sector. *Silpakorn University Journal*, 38(1), 1–17.
- Kaewkhamkong, A. (2022). *International collaboration policy for driving education towards ASEAN Community: A case study of the School Partnership Program between Thailand and Indonesia*. Bangkok, Thailand: Thammasat University Research and Consultancy Institute.
- Kantawanno, P. (2023). Participatory educational administration in institutions based on Buddhist principles. *Journal of Innovation Research on Education and Technology*, 1(3), 9–21.
- Maschamadol, P. (n.d.). *Public participation under the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560*. Retrieved June 2, from <http://wiki.kpi.ac.th>
- Ministry of Education. (n.d.). *Roadmap for driving the Sustainable Development Goals in Education (SDG4 Roadmap)*. (n.p.).
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2021). *Thailand's SDG Roadmap*. Retrieved May 11, from <https://sdgs.nesdc.go.th/thailands-sdg-roadmap/>
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2020). *Thailand's SDG Report 2016–2020*. Bangkok: Media Guide Company Limited.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2022). *Guideline for project development to drive goals according to the strategy*. Retrieved May 17, from <http://nscr.nesdc.go.th/project/>
- Phang Nga Provincial Education Office. (2023). *Report on the implementation of Sustainable Development Goal 4 (SDG4) in education for the fiscal year 2023*. (n.p.).
- Phramaha Chakkrit Dinnapanayo (Kotiram), Decha Kuppko, & Phrasuthiratanapundit. (2019). The cooperation of private sectors to drive sustainable development goals with CSR method in Sampran District Nakhon Pathom Province. *Journal of Liberal Art of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi*, 1(1), 13-30.
- Ruangpon, P., Khaisokk, T., Yodboon, W., Karnsomdee, P., & Kultangwattana, P. (2021). Driving the policy on the elderly quality of life development into implementation in Sakon Nakhon Municipality. *Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Phanom University*, 11(1), 129–143.
- Serirak, C., Butakhiao, C., Rungruangsilp, R., Intarak, P., Intarak, S., & Wongsamut, P. (2021). Strategy map under Thailand's national strategy at the provincial level. *Journal of Humanities and Social Sciences Thonburi University*, 15(2), 33–43.
- Sirisoonthon, S., & Rojanatrakul, T. (2022). Driving the prevention of violence against women, children and family members in Mae Sot District, Tak Province. *Journal of Roi Kaensam Academi*, 7(7), 327–340.

- Suksawas, P., & Hunnak, C. (2020). A guideline for enforcing the civil-state mechanism in fire management in Nonthaburi province. *Valaya Alongkorn Review (Humanities and Social Science)*, 10(2), 31–42.
- The Secretariat of the Cabinet. (2021). *Driving the national strategy towards implementation based on empirical data*. Retrieved May 11, 2022, from <http://nscr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2022/06>
- Tinnapanyo, C. (2019). The cooperation of private sectors to drive sustainable development goals with CSR method in Sampran District, Nakhon Pathom Province. *Journal of Liberal Art of Rajamangala University of Technology Suvamabhum*, 1(1), 13–30.
- UNESCO. (2017). *Education for sustainable development goals: Learning objectives*. Paris, France: UNESCO.
- Urwongse, K. (2022). Policy implementation of school administrators: Competencies and development guidelines. *Journal of Educational Studies*, 16(1), 77–92.
- Van Meter, D. S., & Van Horn, C. E. (1975). The policy implementation process: A conceptual framework. *Administration & Society*, 6(4), 445–488.
- Wonhsuwan, N., & Siriwan, I. (2018). The participative management. *Mahachula Academic Journal*, 4(1), 176–187.
- Wood, D. J., & Gray, B. (1991). Towards a comprehensive theory of collaboration. *The Journal of Applied Behavioral Science*, 27(2), 139–162.